

ΕΛΛΑΣ

ΕΤΟΣ 8ον ΑΡ. 696
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΘΗΝΑΙ. - ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1915
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΑΥΡ. Α. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ 10 ΛΕΠΤΑ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡ. 51

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. — Ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐμπολέμων καταδιώκονται ἀμοιβαίως περὶ τῆς ὑδρογέου σφαίρας, χωρὶς νὰ φαίνεται δυνατὸν νὰ τελειώσῃ ὁ ἀγὼν αὐτός, μόνον ὁ Ἄγγλος, ὡς μπούλντόκ, κατώρθωσε ν' ἀναβῇ εἰς τὴν ἡμισέληνον καὶ νὰ καταδιώξῃ τὸν Τοῦρκον, ὅστις φθάσας εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς δὲν ἔχει πλέον μέρος νὰ φύγῃ καὶ φωνάζει ἀπελπιστικῶς πρὸς τὸν Γερμανὸν ζητῶν βοήθειαν.

(Ἀγγλικὴ γελοιογραφία)

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΣΚΥΛΛΟΙ

Ὡς γνωστόν, οἱ Γερμανοὶ, Βέλγοι, Ἰταλοὶ ἤρξαντο πρὸ ὀλίγων ἐτῶν νὰ χρησιμοποιῶν καὶ σκύλλους διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν προσκόπων, ἀλλ' ἡ χρησιμοποίησις τῶν σκύλλων εἰς τοὺς στρατοὺς δὲν γίνεται πρώτην φοράν. Ἐκ παλαιωτάτων χρόνων κατενόησαν ὁ ἀνθρώπος πόδας φερέλαια ἡδύνατο νὰ δώσουν ἐν καιρῷ πολέμου τὰ ἐξήκιστα ταῦτα ζῶα καὶ προσεπάθησε νὰ τὰ κατιστήσῃ βοηθοὺς, ἐκγινάσκων αὐτὰ διὰ τὴν ἐπίθεσιν καὶ τὴν ἀμυναν.

Οἱ Ρωμαῖοι εἶχον συντάξει σῶμα ρωμαίων σκύλλων, λυσσοῦσας μαχομένων κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲ ὑποχωροῦντων ἅμα συνήπτετο ἡ μάχη. Ἄλλοι σκύλλοι διὰ τὴν φρουρὰν ἐκγυμνασθέντες ἐκρησόμενοι ὡς σκοποὶ καὶ ἐξέπλουν, ἐν γένει, καλῶς τὸ ἔργον αὐτῶν. Ἐν τοῖς πάντα τὰ εἶδη τῶν σκύλλων δὲν δεικνύουσι τὴν αὐτὴν πίστιν οὐδὲ ἔχουν μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ τὰ αἰσθήματα τοῦ καθήκοντος. Οἱ Ρωμαῖοι ἐβραβύοντο περὶ τούτου κατὰ τὴν ἐναντίον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ρώμης ἐφροδον τῶν Γαλάτων ἢ ὅποια κατέστησε περιώνυμος τὰς χῆνας τοῦ Καπιτωλίου.

Πῶς κατώρθωσαν οἱ Γαλάται νὰ ἐξαπατήσωσιν τὴν ἐπαγρυπνήσαν τῶν φρουρῶν τὴν ἀκρόπολιν σκύλλων; Ἡ ἱστορία οὐδ' αὖτις ἀσφηνίζει τὸ πρᾶγμα. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη ὁμοίως οἱ σκύλλοι ἀκίνητοι ἤμειναν τὸ γένος αὐτῶν καὶ δικαίως ἐκινεώθησαν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, οὕτως ἀφαιρέσαντες τὸ παρεχόμενον τέως αὐτοῖς στήριγμα μετεβίβαντο αὐτὸ εἰς τὰς χῆνας.

Οἱ Λαδοὶ μετεχειρίζοντο ὁμοίως πελοπόννησος σκύλλους ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν, ἂν δὲ πιστεύσωμεν συγγραφεῖς τινες, διὰ τὸν ἡρωϊσμόν των κινῶν αὐτῶν οἱ Μαγνήτες ἐνίκησαν τοὺς Ἑφραίους. Ἰστορεῖται προσέτι διὰ τοῦ Κολοφώνιοι εἶχον ἀληθεῖς λεγόμενα σκύλλων, φρεσῶν τὴν ἀγριότητα, οὕτως προηγούμενοι τοῦ στρατοῦ ἤρχοντο πρῶτοι τὴν μάχην, κατατρέφοντες τοὺς ἀνθρώπους, κατακυβερνῶντες τοὺς ἵππους, ἐμβάλλοντες εἰς φρικτὴν ἀταξίαν τοὺς πολεμίους.

Ἡ χρῆσις τῶν σκύλλων ὡς προσκόπων ἦτο ἄλλως πολὺ συνήθης εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς, οὕτως ἐκρησάμενοι τὴν ὁρμήν των ἀφαιρέσαντες ὡς ἀποφύγοντας τὰς ἐνέδρας.

Καὶ κατὰ τὸν Μεσαίωνα οἱ πολεμικοὶ σκύλλοι ἔδοσαν ἀξίαν λόγου ὑπηρεσίας. Πῶς δὲ οἱ Ἀγγλοὶ μετεχειρίζοντο τοιοῦτους. Ὅτε δὲ Ἐρρίκος ὁ Η΄ ἐπεμψεν ἐπιστολὰς εἰς Κάρολον τὸν Ε' πολεμικῶν κατὰ τοῦ Φραγκίσκου Α' τετρακῆσιν σκύλλοι ἀρίστη ἐκγυμνασμένοι, παρηκολούθησαν τοὺς Ἀγγλοὺς στρατιώτας. Ἡ χρῆσις δὲ τῶν σκύλλων τοιοῦτον ἐγενευσθῆναι ὥστε συνέβησαν καὶ μάχη σκύλλων πολεμίων στρατῶν. Μέχρι σήμερον οἱ Ἑλβετοὶ λαθρέμποροι μεταχειρίζονται σκύλλους καὶ διὰ τὴν μετακίνησιν ἐλαφρῶν φορητῶν καὶ δι' ἀμυναν αὐτῶν. Ἄλλ' ἐτέθησαν καὶ οἱ τελονοφύλακες ἀγορᾶς γενημασμένους σκύλλους πρὸς καταδίωξιν καὶ σύλληψιν ἐν τῶν λαθρέμπορων. Συγχρόνως λυσσοῦσας μάχαι συνάπτονται μεταξύ τῶν ὑπερασπιστῶν τῶν νόμων καὶ τῶν ὑπερασπιστῶν τῶν λαθρέμπορων.

Εἰς μερικὸν ἐποχὰς Γαλλικαὶ πόλεις ἐφρουροῦντο ὑπὸ κυνῶν, πιστότατα ἐκτελούντων τὸ ἀνταπεδμενόν αὐτῶν καθήκον. Τὸ Σαιν-Μαλώ ἐγένετο περιώνυμον διὰ τοὺς σκύλλους τὸν τόσον ἀσπιδόεως ἐφρουροῦν αὐτοὶ καὶ τὸσον ἀμεινῶν ἐδεικνύοντες ὥστε πολλὰκις κατεβρόνχοντο τοὺς ἀφρονεῖς, οὕτως τὴν νύκτα περιεφέροντο ἐξω τῆς πόλεως, ἀπ' οὗ ἐκλείοντο αἱ πύλαι ὁ ἔζηλος δ' αὐτῶν τοιοῦτον ἐπικινδύνος ἀπέρχεται, ὥστε ἐδέχθησαν ν' ἀπολίσσωσιν αὐτοὺς τῆς ὑπηρεσίας τῇ 1770.

Οἱ Τούρκοι πολλαῖς ἐπ' ὀφελείᾳ μετεχειρίζοντο τοὺς κύνας. Τῇ 1788 κατὰ

τὴν πολιορκίαν τῆς Δουβίτσας, αἱ αὐστριακαὶ προφυλακαὶ ἐξεδιωχθῆσαν μετὰ ξημῶν (πρὸ τῶν σκύλλων τῆς Τουρκικῆς προφυλακῆς).

Σήμερον δὲν ἔπρεπε ἴσως νὰ γίνεται λόγος περὶ γυμνάσεως τῶν σκύλλων διὰ τὸν πόλεμον ἢ τοιαύτη χρῆσις εἴνε ἀνεγνώστῃ, ἀν' ἀναλογιστῇ τις ὅσα βελούρα διέπραξαν διὰ τῶν σκύλλων οἱ Ἰτανοὶ ἐν Ἀμερικῇ θηρεύοντες ὡς ἀγρίμια τοὺς Ἰνδοὺς. Πλὴν δὲ τούτου ἡ ἐπιτυχία δὲν στέφει πάντοτε τὰς τοιαύτας ἀποπειράς. Ἀρκεῖ ν' ἀγαφώμεν ἐν παραδείγματι. Κατὰ τὴν εἰς τὸν Ἅγιον Δομνίκον ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων, οἱ σκύλλοι τοὺς ὁποίους οὗτοι ἤδελξαν νὰ μεταχειρισθῶσι κατὰ τῶν

λόγων εὐζώνων ὑπηρεσίαν σκύλλων καλῶς ὥρ' ἀγαθῶν, ὡς ἀπέδειξαν καὶ ἐν Λουμπεν, Γκόσλαρ καὶ Σαβέρν πειράματα.

Οἱ εὐζῶνοι, οὕτως ἀντικαθίστανται τὸ ἱππικὸν ἐν ταῖς προφυλακαῖς δταν εἰσδύωσιν εἰς δασώδη μέρη, στρατολογουῦνται ἐν Γερμανίᾳ ἐκ δασοδιωτῶν νέων, υἱῶν ὑλοτόμων ἢ δασοφυλάκων. Ἐκ μικρῆς ἡλικίας εἰδικμένοι οὗτοι εἰς τὸ νὰ μὴ παραπλανῶνται ἐντὸς τῶν μεγάλων δασῶν, σκοπεύοντες δεξιῶς, γυμνασμένοι εἰς τὸ θηρεῖν ἀγρία θηρία, εἰσὶ καταλλήλατοι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν προσκόπων τοῦ λοιποῦ δὲ διὰ βοηθοῦνται θαυμασίως ὑπὸ τῶν σκύλλων οὓς ἔχουσιν ὑπὸ τὰς διατάγας των.

Πρὸς τοῦτο ἐξελέχθησαν ποικιλοὶ σκύλλοι ποικιλοῦς φυλῆς. Εἶνε προτιμότεροι τῶν θηρευτικῶν σκύλλων, τῶν ὁποίων ἡ πρὸς τὸ κυνῆγι ἀγάπη δύναται νὰ καταστήσῃ ἐπιλήρημον τὸν καθήκοντος των. Οἱ σκύλλοι οὗτοι εἰσὶν ὁκύποδες, ἐξαίρετοι διὰ φρουρὰν, κατὰ τὰ φαινόμενα δὲ ἀδιάφοροι, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ὑπομείνωσιν τὴν ἀλυσιν, καὶ οἱ μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς ἀναγκάζονται νὰ τοὺς ἀφίγωσιν ἐλευθέρους.

Ἐκαστος σκύλλος τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς ἀνδρὸς ὃν συνετίζει νὰ θεωρῇ ὡς κύριόν του. Ὅταν πρόσκοποι μεταβαίνουν πρὸς κατόπτευσιν, παραλαμβάνουν μετ' αὐτῶν ἕνα τῶν σκύλλων τούτων, εὐθὺς δὲ ἀρ' ἀποσπῶν ἀνάγκη ν' ἀποσπασθῇ ὁπίσω ἐπιστομένην τινὰ εἰδρίαν, θέτουσι τὴν ἐπιστολήν εἰς μικρὸν χαρτοφυλάκιον προσηλωμένον εἰς τὸν τραχήλον τοῦ ζώου καὶ ἀπολίσσουσι τὸν κύνα, ὅστις ἀμέσως ἐπιστρέφει εἰς ἀνεύθυνον τὸν κύριόν του χωρὶς νὰ σταθῇ διόλου κατ' ὁδόν.

Κατὰ τὰ πρῶτα πειράματα ὅσα ἔγιναν ἐν Λουμπεν αἱ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποσπασθέντες εἰδήσεις ἐφάνοντο εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον πολλῶν πρότερον τῶν οὐλάνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἦτο ἀνατεθειμένη ὁμοία ὑπηρεσία, καὶ οὕτως εἶχον ἀναχωρήσῃ ταυτοχρόνως.

Οἱ ἀξιωματικοὶ, ἐξαίρετους ἱπποὺς ἐπιβαίνοντες καὶ ἀπὸ κτήρος τρέχοντες ὅπως παρακολούθησαν τοὺς σκύλλους ἐπεσθῆσαν πόσον ἀσφαλῶς τὰ νοήματα ἐκείνα ἔχον ἐπανερθεῖσαν τὸν δρόμον των. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε πολλωστμηρόν μόνον τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅς δύναται νὰ παράσχωσιν οἱ σκύλλοι, θαυμασίως ἐκτελούντες καὶ τῶν προσκόπων τὴν ὑπηρεσίαν. Ἰδοὺ τί ἐπὶ τούτου γράφει ἐγγυητὸς ἀγῶν πρὸς μικρὸν περιοδεύσας τὴν Γερμανίαν:

Ἐκ τῶν ἐκγυμνασθέντων εἰς τὸ νὰ δυσπιστῇ καὶ ἀναγνωρίζῃ πάντας τοὺς φέροντας Γαλλικὴν ἢ Ρωσικὴν στρατιωτικὴν στολήν καὶ εἰς τὸ νὰ γνωστοποιῇ εἰς τὸν κύριόν του τὴν παρουσίαν τῶν φερόντων τοιαύτην... Ποῖος δὲ δειξὴ δυσπιστίαν εἰς σκύλλον περιπατῶμενον, εἰσδύοντα εἰς τὰς κατοικίας, τὰ δάση; κτλ.

Τὸν Οὐλάνον βλέπει τις καὶ ἔγνωσεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶνε πλησίον, ἀλλὰ ποῖος ἐσκέφθη νὰ ὑποπτεῖται ἀπλοῦν σκύλλον; Οἱ πρόσκοποι ἔχουν μετ' αὐτῶν πολλοὺς τοιοῦτους σκύλλους, μένει δὲ εἰς πᾶντοτε μετὰ τοῦ σκοποῦ... Ἀμα δ' οὗτος διακρίνει ἔξωθεν τινὰ, στέλλει κατ' αὐτοῦ τὸν σκύλλον, ὅστις ἐγγίζει ἐν φίλῳ ἢ ἐχθρῷ εἶνε ὁ ἐχθρὸς. Διὰ τῆς ἀφρόσεως ἐξ ἀποστάσεως ἐγγίζει αὐτὸν διὰ νῆψεων δὲ καὶ ὑλακῶν διαφόρων γνωστοποιεῖ τὸν σκοπὸν ἂν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἢ οὐκ.

Εὐχερὲς ἐγνωσθῆναι ἐκ τούτων πόσας ὀφελείας δύναται ν' ἀρῶσθῃ ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία μιᾶς χώρας ἐκ τῆς δεξιᾶς χρησιμοποίησεως τῶν σκύλλων.

Κέρκυρα

Βλάντιος Ν. Φονσοβλῆς

ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ

Ἄγγλος στρατιώτης μετ' ἑνα μπουλνῶκ τοῦ Ἐρνεστού Σταυρού

Μαύρων ἐνθ' ὅποτε δὲν ἐπράξαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπετελείοντο τοὺς Γάλλους τραυματίας καὶ κατέτρωγον αὐτοὺς.

Οἱ κύνες μποροῦν τούναντιον νὰ χρησιμοποιῶσιν ἐποφελῶς ὡς σκοποὶ ἢ ὡς πρόσκοποι, ὡς κατέδειξε τοιοῦτον πρῶτον ἀποπειρά γενομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐν Ἀλγερῇ πρὸς πενήκοντα ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα. Ἡ πόλις Βουζῆ διηρπάδετο συντόματα ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οὕτως ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐξαπατῶντες τὰς προφυλακάς, εἰσέδυνον εἰς τὴν πόλιν, χωρὶς τὴν νύκτα περιεφέροντο ἐξω τῆς πόλεως, ἀπ' οὗ ἐκλείοντο αἱ πύλαι ὁ ἔζηλος δ' αὐτῶν τοιοῦτον ἐπικινδύνος ἀπέρχεται, ὥστε ἐδέχθησαν ν' ἀπολίσσωσιν αὐτοὺς τῆς ὑπηρεσίας τῇ 1770.

Οἱ Τούρκοι πολλαῖς ἐπ' ὀφελείᾳ μετεχειρίζοντο τοὺς κύνας. Τῇ 1788 κατὰ

τοὺς ἀγρούς τὰς κατοικίας, τὰ δάση; κτλ. Τὸν Οὐλάνον βλέπει τις καὶ ἔγνωσεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶνε πλησίον, ἀλλὰ ποῖος ἐσκέφθη νὰ ὑποπτεῖται ἀπλοῦν σκύλλον; Οἱ πρόσκοποι ἔχουν μετ' αὐτῶν πολλοὺς τοιοῦτους σκύλλους, μένει δὲ εἰς πᾶντοτε μετὰ τοῦ σκοποῦ... Ἀμα δ' οὗτος διακρίνει ἔξωθεν τινὰ, στέλλει κατ' αὐτοῦ τὸν σκύλλον, ὅστις ἐγγίζει ἐν φίλῳ ἢ ἐχθρῷ εἶνε ὁ ἐχθρὸς. Διὰ τῆς ἀφρόσεως ἐξ ἀποστάσεως ἐγγίζει αὐτὸν διὰ νῆψεων δὲ καὶ ὑλακῶν διαφόρων γνωστοποιεῖ τὸν σκοπὸν ἂν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἢ οὐκ.

Εὐχερὲς ἐγνωσθῆναι ἐκ τούτων πόσας ὀφελείας δύναται ν' ἀρῶσθῃ ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία μιᾶς χώρας ἐκ τῆς δεξιᾶς χρησιμοποίησεως τῶν σκύλλων.

Κέρκυρα

Βλάντιος Ν. Φονσοβλῆς

ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ

ΗΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΣ

ΣΠΥΡ. Α. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

33

Παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ, ἡ μάλλον ἀφρονεῖς θὰ ἐπνιγῶν, ἂν κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ κινδύνου δὲν ἐνεργάζετο ἐν νῶπιόν μου, εἰς νεανίας δεικνύς, ὁ ὁποῖος μετὰ τοὺς λοχρούς βραχύνει τοῦ

μετὰ τῆς Σαυθῆς, ἐνθ' ὁ Χάρης ἐμεινεν ἐκεῖ, ἀναμένων τὴν ἐπιστροφὴν τῆς.

Μετ' ὀλίγον ὅρα, εἰς ἕνα ἐκ τῶν βασιλικῶν θαλάμων, ἡ Σαυθὴ εὐρίσκειτο ἐνῶπιον τοῦ βασιλέως.

Μετὰ τὸ πρόσωπον ἐκρησόμενον πρὸς τὸ ἔδαφος, ἐπερήμενος ἡ κόρη νὰ τῆς ὁμιλήσῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ νὰ τῆς ἀπαγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασιν του, διότι ἡ Σαυθὴ εὐρίσκειτο ἐνῶπιον τοῦ βασιλέως.

— Τώρα, τῆς εἶπε, δὲ μείνης εἰς τ' ἀνάκτορα, ὅς ὅτε ὁ δέσποινά σου καὶ ἐγὼ ἀσφαλίσωμεν ἀπὸ οὐδυνῶν κινδύνου.

— Καὶ ποῖαν σχέσιν, βασιλεῦ, ἔχει ἡ ἰδική μου κράτησις μετὰ τὸν κίνδυνον τὸν ἰδικόν σας;

— Ὁ φόβος μὴ προδώσῃς τὸ μεταξὺ μας μυστικόν.

— Ἄλλ' ἤκουσες ἤδη, κύριέ μου, τί με ὤθησε νὰ πράξω ὅτι ἐπράξα, μέχρι σημείου νὰ παρεξηγηθῶ.

— Τί ἦτο τοῦτο;

— Ὁ χρησμός τῆς Ἀφροδίτης.

— Αὐτὸν εἰσαι ἐλευθέρω νὰ τὸν πιστεύης μόνον σὺ. Δι' ἐμὲ εἶνε ἀδιάφορος.

— Ἐν τούτοις...

— Προχώρησε.

— Φοβούμαι...

— Τελείωσε λοιπόν.

— Ὅτι ὁ χρησμός αὐτὸς σὲ ἀναγκάζει νὰ με κρατήσῃς εἰς τ' ἀνάκτορά σου, πλησίον σου.

— Σοὺ λέγω, οὐτε τὸν ἐσκέψην.

— Τί σημαίνει; Ἐνεργεῖς, αὐθέντα, χωρὶς νὰ τὸ σκεφθῇς καὶ χωρὶς βεβαίως νὰ τὸ ἐννοῇς, ὑπὲρ τῆς πραγματικότησεως τῶν ὁσων εἶπεν ὁ χρησμός.

— Πῶς εἶνε δυνατόν αὐτό;

— Τί εἶπε, κύριέ μου, ἡ Ἀφροδίτη; ὅτι θ' ἀγαπήθῃ ἀπὸ τὸν θετικὸν βασιλεῖα τῆς Ἀφροδίτης καὶ διὰ τὸν θεραπεύσῃ ἀπὸ τῶν πρῶτων ἐρωτᾶ του, τὸν ἀμαρτωλόν. Ἀλλὰ διὰ ν' ἀγαπηθῇ ἀπὸ σέ, ὁ βασιλεῦς, ἴσως χρειάζεται νὰ μείνῃ περισσότερον πλησίον σου, πολὺ πλησίον σου, ἐνὸς τῶν ἀνακτόρων.

Ἄν ἐγγώριζε ὅτι ἡδύνατο τοιοῦτο νὰ συμβῇ, πιστεύεις μὲν δὲ σ' ἐξεδόξα ἀνέως;

— Ἀδὲ, οὐδέναι μου, πρέπει νὰ πράξῃς.

— Διὰ νὰ στείλῃ ἐν κινδύνῳ εἰς τὴν Ἥρω;

— Δύναται νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πλεον εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης;

— Ἄλλ';

— Ν' ἀκολουθῇσὲ τὸν Ἀπόλλωνα μου, ἕνα παλαιὸν καὶ προσφιλὲς μου θεῶν, ὁ ὁποῖος με περιμένει νὰ φανῶμαι μακρὰν τῶν καταραμένων τούτων τόπων καὶ ἡνωμένοι διὰ παντός νὰ ζήσωμεν μαζί τὴν εὐτυχὴ ζωὴν, τὴν ὁποίαν ὀνειροπολοῦσαμεν πρὸ χρόνων.

— Καὶ ὁ θεὸς σου οὕτως;

— Εἶνε εἰς νεὸς κἀλλὸς θελτικῶς.

— Εὐρίσκειται εἰς τὴν Σητόν.

— Κατέβηκε ἐκεῖθεν, ἀλλ' εἶνε σήμερον εἰς Ἀβδόνη.

— Πῶς τοῦτο;

— Ἀπελπισθεῖς ὅτι δὲ μ' ἐπανόησιν κατέφυγεν ἐδῶ... Ἦνε μὲν γὰρ ἱστορία, ἡ ὁποία θὰ πλῆξῃ τὸν αὐθέντην μου, ἀπὸ δὲν τὸν ἐνδίαφε.

Ὁ Λεάνδρος ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ διέταξε νὰ προσέλθῃ αὐτοῦ ὁ Κλεῖτος.

— Γνωρίζεις ποῦ διαμένει; ἤρωτήσεν τὴν Σαυθὴν.

— Ὁ Κλεῖτος γνωρίζει καλλίτερον ἐμοῦ. Μετ' ὀλίγον ἀποφύγετε κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ οἴκου.

— Καὶ ἐμαθὲν ἴσως ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μετ' ὀλίγον ὁ θεὸς σου ὅτι σὲ μετέφερα ἐγὼ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐδῶ;

— Τὰ ἐδικαιολόγησα όλα, κύριέ μου, καὶ δύναται νὰ πεισθῇ ὑπὸ τοῦ Κλεῖτου.

Μ

Η ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ

Υπάρχουν πάντως δέλοιο άνθρωποι οι οποίοι εύροικον κάποτε 'καιρόν' να εξετάζουν τι εινε ο «Χρόνος εν αὐτῷ», εινε ἀλλήθες ὁλοι ὁμως ὁσοι ἐπεχείρησαν τοιαύτην ἔρευναν ζῶον εντός αὐτοῦ ἀλλήθες μόνον μεταφυσικῶν περιεργασιῶν.

Καίτοι, ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Μπεργκσόν, δὲν κατώρθωσάν ποτε νὰ συλλάβῃ ἐν ζωτανὸν δέγμα πραγματικῶ Χρόνου. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀπεκόμισαν ὅλοι εἰς ἀμφιβιβήν τοῦ κόπουτων ὑπῆρξε πλῆθος ν κ ρ ὦ ν δειγμάτων, παραγεμίσμενον μὲ μεταφορικὰς ὑπονοήσεις «χρόνου».

Εἰς πᾶν ὅτι σκεπτόμεθα ἢ λέγομεν περὶ «χρόνου» ὑπάρχει κατ' οὐσίαν ἢ ἐννοία τοῦ «χρόνου». Ἀπὸ τῆς ἀρχαίου κλεψύδρας τῶν ἀρχαίων μέχρι τοῦ τεραστίου ὁρολογίου ἐπὶ τοῦ πανηγυρίου πύργου τοῦ οἰκοδομήματος τῆς «Metropolis Life» μὲ τὴν ηλεκτροφόριστον πλάκα του, μόνῃ ἢ συνειδήσει τοῦ «χρόνου» εἶνε ἐκείνη ἢ ὁποία μετράται καὶ δι' αὐτῆς καὶ μόνῃς ἐπιτυγχάνομεν ἐπαρκὴ γνώσιν τοῦ χρόνου διὰ τὰς πρακτικὰς τῆς ζωῆς ἀνάγκας, ποτὲ ὁμως καὶ γνώσιν τοῦ «χρόνου ἐν αὐτῷ».

Φυσικὰ κανονικὴς κινήσει ἐν τῷ χώρῳ, εἶνε ἀπαραίτητος ὁρος διὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου. Κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως, αἱ σαφὲς διαγεγραμμένα καὶ ἀνασώμενα κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, παρέχον τὰς καλεϊτέρας ἐνδείξεις τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. Χιλιάδες ἔτιον πρὶν κτυπήσῃ τὸ πρῶτον ὁρολόγιον, φύλακες ἐπὶ πύργου, παρατηροῦντες τὴν θέσιν τῶν ἀστέρων κατὰ τὸ δίστημα τῆς νυκτὸς, ἐφώναζον τὰς ὥρας, διὰ νὰ τὰς ἀκούουν οἱ κάτοικοι ἐνδοκίμοι καὶ στὰν δ' ἥλιος «κατέλυε τὸ βασιλεῖον τῶν ἀστέρων» οἱ φύλακες τῆς ἡμέρας ἐξετέλουν τὴν ἰδίαν ὑπηρεσίαν, παρακολουθοῦντες τὰς διαδοχικὰς θέσεις τοῦ ἡλίου.

Τὸ ἀπλοῦστερον μέτρον καθορισμοῦ τοῦ χρόνου διαρκούσης τῆς ἡμέρας, ἀποτελεῖ ἡ σκιά, ἢ ὁποία ἐπιτείνεται ἐκ μιᾶς στήλης.

Ἡ στήλη δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς τοποθετημένη ἐπὶ ἡλιακῷ ὁριζωνίῳ, ὥς ὅ ὅ γνῶμον βραδύτερον, ἀλλ' ἀποτελεῖτο ἀπλῶς ἀπὸ ὀρθογώνιου τοποθετημένη ἐπὶ πλάκῃς φερόσης γραμμάς πρὸς διάκρισιν τῶν δώδεκα διαμέσεων τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ὀργάνου τούτου ἀπεδόθη εἰς διαφόρους «Ἑλληνας φιλοσόφους τοῦ ἔκτου αἰῶνος π. Χ., ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος μνημονεύει τὴν χρῆσιν του μετὰ τὸν ἀρχαῖον Βαβυλωνίων. Μία μεταγενέστερα μορφή τούτου ὑπῆρξε τὸ «σκιοθηρὸν», κατ' ὅσον, πρὶν τοῦτο ἐισαχθῇ εἰς χρῆσιν, ὁ χρόνος ἐμετρεῖτο διὰ τῆς κανονικῆς ροῆς ὕδατος.

Ἡ κλεψύδρα ὑπῆρξε τὸ ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐξορισμοποιεῖτο πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν διὰ λέγειν ὅτι ἐφευρέθη περὶ τὰ 2,500 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ἡ κατασκευὴ τῆς ἐγγνώσεως πολλὰς παραλλαγὰς, ἀλλ' ὁ παλαιότερος τύπος τῆς συστάσεως ἀπὸ μεγάου δοχεῖου ἐντός τοῦ ὁποῖου ἐχύντο ὕδωρ σταλάζον, τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τοῦ δοχεῖου ἐσημεῖον τὸ ὕψος τοῦ ὕδατος τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε τὴν ὥραν. Διὰ νὰ εἶνε δυνατὴ ἡ χρῆσις του καὶ κατὰ τὴν νύκτα διετεθεῖτο παρασπλέως ἀνημμένη λυχνία, δυναμένη νὰ τὸ φωτίσῃ.

Εἰς μίαν εὐνησεστάτην Κινεζικὴν κλεψύδραν τοῦ ἔκτου αἰῶνος π. Χ. τὸ ὕδωρ ὅσον ἀπὸ τοῦ ῥαίματος ἐνός πτηνίου ἐπιτείνεται ἐπὶ μιᾷ πλάστιγγος, ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ ἐκαστὴ λίτρα ὕδατος ἐσημεῖον ἐν «Κέν», τὸ ὁποῖον εἰς τὸ Κινεζικὸν ὁρολογικὸν σύστημα ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἡμῶν ἰδιὴν μᾶς ὥραν.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων δικαστηρίων, ὅταν οἱ δικηγόροι ἦσαν ἀκόμη ἀγνοοῖσι καὶ ὁ κατηγορὸς ὥς καὶ ὁ κατηγορούμενος ὑπεστήριζον μόνον τὰ δικάσια, ἐγένετο χρῆσις τῆς κλεψύδρας πρὸς καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἀγορεύσεως. Ὁ Ἀσκληπίας κἀνκει λόγον περὶ τοῦ «πρώτου ὕδατος» ἰδομένου εἰς τὴν «κατηγορίαν», τοῦ δευτέρου εἰς τὸν κατηγορούμενον καὶ τοῦ τρίτου εἰς τοὺς δικαστάς.

Μετά τινος ἐκατονταετηρίδας ἡ κλεψύδρα εἰσῆχθη εἰς Ρώμην, ὅπου ἐγένετο ὁμοίως χρῆσις τῆς πρὸς μέτρησιν τοῦ χρόνου. Ἐντεῦθεν προέκυψε καὶ ἡ ἐκφρασις «Petite clepsydram». Ζητῶ τὴν ἀδειαν νὰ δηλώσῃ τὴν κυριολεκτικώτερον ἑρμηνείαν τῆς λέξεως.

Ὁ τροχὸς μιᾶς κλεψύδρας τοῦ 17ου αἰῶνος, ἦτο οὕτω πως διηρημένος εἰς διαμερίσματα, ὥστε τὸ ἐντός αὐτοῦ περιεχόμενον ὕδωρ, με-

ταπίπτον βραδέως ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἄλλο διαμέρισμα, μετέβαλλεν ἀκαταπαύστως τὴν θέσιν τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος, συνεπεῖα δὲ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀφ' ἐνός, καὶ τῆς ἀντιθέτου τάσεως, τοῦ περὶ τὸν ἄξονα τοῦ τροχοῦ περιτεταλιμένου ὀριζίου ἐξ ἄλλου, ἡ καθόδος τοῦ τροχοῦ στήριζόμενος ὑπὸ δύο καρφίων, ἐδείκνυε τὰς ὥρας, ἀναγεγραμμένας ἐπὶ τῶν ὑψίλων στήλων, ἐνῷ ἡ ταχύτης τῆς πρὸς τὰ κάτω κινήσεως, ἥδυνάτο νὰ κανονισθῇ διὰ μεταβολῆς τοῦ μεγέθους τῶν ἀνοιγμάτων ἐπὶ τῶν ὑψίλων μεσοδιαφραγμάτων τοῦ τροχοῦ. Οὕτω πως ἡ κλεψύδρα τοῦ τύπου τούτου παριστᾷ ὁρολόγιον λειτουργοῦν διὰ τῆς φυσικῆς βαρύτητος, τοῦ ὕδατος χρησιμοποιοῦμένου ὡς κανονιστικῶν ἀντισταθμισμάτων.

Τὰ δι' ἁμῶν λειτουργοῦντα χρονόμετρα παρ' ὅλα τὰ ὁρεῖα σχήματα τὴν δὲν δύνανται νὰ ἐμπνεύσουν τὴν φαντασίαν περισσότερον τῆς οὐμικρῆς ροῆς τοῦ ὕδατος. Ἐν τούτοις οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ αἰσθητικὸι ἀνταρταροῖς ἐδείξαν πάντοτε μεγαλειότητα εὐνοίαν εἰς τὸ ἀμμορολόγιον, παρὰ εἰς τὸ παλαιὸν δι' ὕδατος λειτουργοῦν τούτου. Τὸ ἀμμορόμετρον ἐβασίσθη πάντοτε ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀρχῇ, ἀλλ' ὑπέστη διαφορὰς ἐξωτερικὰς παραλλαγὰς σχήματος καὶ διακοσμήσεως. Ἐνίοτε ἡ διακοσμησις ἦτο ῥασιότατη, ὥς εἰς τὸ ὁρολόγιον τοῦ Σαῖν. Ἀλβρεχτ ἐν Λονδίῳ, τὸ ὁποῖον ἡ χαλκίνη θήκη ἀποτελεῖται ἀπὸ κομψῶς σκαλισμένους κίονας, ἐνομένους διὰ τῶν. Ὁ συγγραφεὺς Wood εἰς τὸ βιβλίον του, περὶ «περιεργον ἐκ τοῦ κόμου τῶν ὁρολογίων», διαβερβαῖοι δι' ἡλεγμαμῖα ἢ ἀμμομέτρον δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Γεωργίου (331-420 π. Χ.), ἀλλ' ὁ Benson ἰσχυρίζεται ὅτι τοῦτο ἦτο γνωστὸν ἀπὸ τοῦ 200 π. Χ. καὶ ὅτι τὰ καλλίτερα ὄργανα αἶμα εἶχον εὐρεθῇ ἦσαν ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἀντὶ αὐτοῦ ἐφερον λειτουργοῦντες φλοιὺς ὀν. Πρὶν κλεισθῇ τὴν παρούσαν μελέτην μας, πρέπει πάντως νὰ προσθέσωμεν ὁλίγας λέξεις διὰ τὸ παλαιὸν καὶ πολῦτιμον αὐτὸ ὄργανον, τὸ ἡλιακὸν ὁρολόγιον. Ἀν καὶ ἐξηγενομένη ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ἀξιολογούμενον διὰ τὴν διανομίαν ἀρχαίων χρονόμετρικων μεθόδων, ἀπὸ ἐποχῶν κατ' ὅς ἡ σκιά ἐνός ὀρθοκίονου πεινὸν ἐθεορεῖτο ἀρκενὴ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ὥρας, τὸ ἡλιακὸν ὁρολόγιον, θεωρούμενον ἀπὸ καλλιτεχνικῆς ἀπόψεως, δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὀραῖον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ποίησις καὶ αἰσθητικὴ συνειργασίαν, διὰ νὰ τὸ καταστήσῃν τοιοῦτο, καὶ μὲ τὸ πάθος διὰ τὰς ἀρχαιοφιλίας, ἀπέλμβανεν ἀπὸ τὴν πένθυμον παρέλασιν ἀκροατοῦσιν μηχανικὸν συνδύσεον τοῦ παρελθόντος. Αὐταὶ αὖ ἐθύνωντο καθέκλει ἀποικιακῶν εὐνοίᾳ ἦσαν κάποτε θλιβεραὶ πραγματικότητες καὶ τὰ ῥόττα τὸν θυρῶν, τὰ ὁποῖα σήμερον ἔχουν τὴν ἑξίαν, ἐχρησιμοποιοῦντο μόνον καὶ μόνον, διότι ὁ ηλεκτρικὸς κῶδων ἦτο ἀκόμη ἀγνωστος. Τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸ ἡλιακὸν ὁρολόγιον, τὸ ὁποῖον ὡς ἐλέχθη, ἀντεπροσώπευεν ἐν ἀρχῇ τὴν ἀπλοσύτην τεχνικὴν σύνθεσιν. Οἱ Ἑλληνας τὸ ὀνόμαζον σκιοθηρικόν, παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις, ὅπου ἦτο τοῦτο γνωστὸν ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰῶνος π.

ΕΜΠΡΟΣ

Στὸ μεγάλο Στρατηλάτη

I
Ἐμπρὸς Μεγάλε Βασίλῃ γίγαντα Στρατηλάτη ξανακαβάλλα ὁλόχαρος τὸ φερετὸν σου ἄτι.

II
Ἐγγύμνωσε τὸ ξίφος σου τὴν μὴν μὲς ἐλπίδα ποὺ γράφει σὴν κόφην θάνατος ἢ Νίκη σὴν Πατρίδα.

III
Ἐμπρὸς γὰρ οὐ καρτεροῦν τοῖς ἀδρεῖς παρθένης ἢ Δόξα Νίκη καὶ Τιμὴ οἱ κοσμοζηλέμενες.

III
Σὲ καρτεροῦν σὴ Πόλι μας νὰ μὴς με τὸ στρατὸ σου νὰ σοὺ χαρίσων τὸν παλιὸ τὸ θρόνὸ τοῦ δικού σου.

Βερτακόπι Μακεδονίας 1915.
Λεονίδας Δ. Πετροπουλάκης

X., ἐκαλεῖτο «solaria». Κατὰ τὸν μεσαίωνα, ὁ πῶταν τὰ ἦδη γνωστὰ πλέον ὁρολόγια ἦσαν σπάνια καὶ πολυδάπανα, τὸ ἡλιακὸν ὁρολόγιον ἦτο εἰς γενικὴν χρῆσιν, μερικὰ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶχον πολὺ περιεργὸν κατασκευὴν. Ἀφ' οὗτο εὐρέθη ὅτι ὁ γνώμων ὁ ὁποῖος ἐξοριπτε τὴν σκιά, ἥδυνάτο νὰ τοποθετῇται προεξέχως καὶ νὰ ἀφαιρῇται ἀπὸ τοῦ δίσκου, ἤρχισαν νὰ κατασκευάζονται μικρότερα ὁρολόγια τῆς τάσεως, τὰ ὁποῖα εὐρον γενικὴν χρῆσιν.

Τὸ πλέον ἐνδιαφέρον ἐξ αὐτῶν τῶν φορητῶν ὁρολογίων τὰ ὁποῖα διασώθησαν μέχρι τοῦδε, εἶνε πιθανὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν καρδινάλιον Βόλση. Κατασκευαστὴς τὸ ἦτο ὁ Νικόλαος Κράτσερ, τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ὡς ὁρολογιοποιῶ τοῦ ἐλκεν ἐξασφαλισε ἐξαιρετικὴν θέσιν ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ δου.

Ὡς ὁρολόγιον τῆς τάσεως τὸ ἡλιακὸν ὁρολόγιον ἦτο κατὰ πολὺ ἀνώτερον τοῦ δι' ἁμῶν λειτουργοῦντος. Διὰ νὰ ἐξαγάγῃ κανεῖν τοιοῦτον ὁρολόγιον ἐκ τοῦ ὑδατοῦ ἢ ἐκ τοῦ σκευιδίου του καὶ νὰ προσαρμόσῃ τὸν γνώμονα εἰς τὴν θέσιν του ἐξεραίστο μόνον μίαν στιγμὴν καὶ οὕτω πως εἶχε τὴν ὥραν ἂν ὑπῆρχεν ἥλιος. Ἐάν δὲν ὑπῆρχε—τὴν νύκτιν, πάντοτε ὁμως ὑπῆρχεν αὐτὴ ἡ πιθανότης τοῦ ἐάν. Ἐκτός τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ὑπῆρχον καὶ σεληνικά ὁρολόγια ὁμοίως κατασκευῆς, ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἰσῆχθησαν ποτε εἰς κοινὴν χρῆσιν.

Μόλις ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος μ. Χ. ἤρχισαν εἰσάγεσθαι εἰς κοινὴν χρῆσιν ἐν Εὐρώπῃ τὰ πρῶτα μηχανικὰ ὁρολόγια. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὰ ὅλα εἶχον ἀνακαλυφθῇ ἀρκέως ἐκατονταετηρίδας πρὸτερον, ἀλλὰ μὴ ἡ ἐποχὴ αὐτῆς ἦσαν σπανιότατα. Ἡ πρώτη μαρτυρία ἐπὶ τὴν ὁποίαν ἤρξαντο κατασκευάζεσθαι ὑπῆρξε ἡ τοῦ ἐκκεκομῆτος ὁρολογίου, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁποῖου ἀποδίδεται εἰς τὸν Πάπαν Σίλβεστρον τὸν 2ον κατὰ τὸ 996 μ. Χ. Ἐν τοιοῦτον μέγα ὁρολόγιον ἐτέθη μετὰ τῶν πρῶτων ἐπὶ ὅλους κοινωποιοῦντος τοῦ Οἰεστίμωστερ. Κατὰ τὸ 1292 ἐν ἄλλῳ μέγα ὁρολόγιον ἐν Καντεντρου λέγεται ὅτι ἐτοίχουν 30 λίρας στεργίνας. Κατὰ τὸ 1326 μεγάλῃν φημὴν ἀπέκτησε τὸ ὁρολόγιον τοῦ Σέντ Ἀλβρεχτ τοῦ ὁποῖου ἐδείκνυε διάφορα ἀστρονομικὰ φαινόμενα καὶ ἐθεορεῖτο ἀνυπερβλήτων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του κατ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἡ ἐφεύρεσις τῶν ὁρολογίων τῆς τάσεως ἀνέγειται εἰς τὴν τέλη τοῦ 15ου αἰῶνος, ὁπότε ἤρχισαν νὰ κατασκευάζονται ταῦτα ἐν Γερμανίᾳ.

Ἦσαν κατ' ἀρχὰς μικρὰ ὁρολόγια μετ' ἐλατρίων, ἐγκεκλεισμένα ἐντός θηκῶν. Κάποτε εἶχον ὀρεοῖδῃ μορφήν καὶ ἐκαλοῦντο συχνά «τὰ τῆς Δεμεβέρχης». Ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ τὸσον μικρὰ ὥστε νὰ τίθενται ἐντός τῶν θυλακίων, ἐφερόντο κρεμασμένα ἀπὸ μικρῶν ἀλυσῶν. Τὰ ὁρολόγια τοῦ 16ου αἰῶνος ἦσαν συνγυτά ἐγκεκλεισμένα ἐντός θηκῶν διακεκομμένων με τὴν ὀρειαν τέρχην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐνίοτε ἡ θήκη ἐγένετο ὁμοίως πρὸς κρανίον, τὰ δὲ ὁρολόγια κατεκομίζοντο εἰς σχῆμα ὀκτάγωνου, στανθῶν, βαλάντιων, μικρῶν βιβλίων, κυνῶν, λυθίων κ.τ.λ., πάντοτε μὲ ἐργασίαν ἐκκατάξεως, λεπτὴν καὶ καλλιτεχνολογικήν. Ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ, ἡ ὁποία ἔστρεψε μεγάλῃν ἀδυναμίαν διὰ τὰ κοσμήματα ἐγγένει, ἐγένετο κάτοχος ὁραϊότατης συλλογῆς πολυτελεῶς κοσμημένων ὁρολογίων. Βραδύτερον τὰ ὁρολόγια ἤρχισαν πλουτίζεσθαι μὲ διαφόρους τελειοποιήσεις καὶ προσθήκας. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν κατεκομίζοντο οὕτως ὥστε νὰ δεικνύουν ὄχι μόνον τὴν ὥραν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐβδομάδας ἢ τοὺς μῆνας. Ἀλλὰ ἐξ αὐτῶν περιεῖχον μικροὺς μουσικοὺς μηχανισμούς ἡ ἐφερον ὅρατα σχεδιαγραφήματα ἐπὶ τῶν δίσκων. Ἀλλὰ ἦσαν ἐφοδιασμένα μὲ κωδωνόκους, οἱ ὁποῖοι ἐκτύπον τὰς ὥρας ἢ ἀκόμη καὶ τὰς λεπτάς, πρῶτα σπουδαϊκότατον ἐν καιρῷ σκότους, ἰδίως πρὸς τῆς ἐποχῆς ἀπὸ τῆς ὁποίας ἤρχισαν κατασκευάζεσθαι τὰ πτερεῖα, ὁπότε ἀπαιτεῖτο μεγάλη διαδρασμία διὰ νὰ ἀναφθῇ φῶς κατὰ τὴν νύκτα τῇ βοηθεῖα πυρτολῶν. Ἡ χρῆσις πολυτίμων λίθων πρὸς διακοσμήσιν ὁρολογίων εἰσῆχθη κατὰ πρῶτον κατὰ τὸν 18ου αἰῶνα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἐχρησιμοποιοῦντο συνηθῶς ἀδάμαντες. Τὰ ρουβίνια καὶ οἱ σάπφειροι ἐχρησιμοποιοῦντο ἄλλοτε πολὺ ἀλλ' ἀφ' οὗτο κατορθώθη ἡ κατασκευὴ τεχνιτῶν τοιοῦτων ἀντὶ μικρᾶς ἁλίας, τὸ σύστημα τῆς διακοσμήσεως τῶν ὁρολογίων μὲ αὐτοὺς τοὺς λίθους ἐξέλιπε, σήμερον δὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχεται ἀπὸ τὸ ὁρολόγιον τοῦ ὁ κόσμος εἶνε ἡ ἀκρίβεια τοῦ χρόνου.

Ἀθῆναι Παῦλος Ἡλ. Ρίσκας

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΝ

Ἰωάννινα, Ὀκτώβρης 1915

— Η ΕΛΛΑΣ ΨΗΤΗ ΣΤΟ ΦΟΥΡΝΟ.
— Τὰ χάλια τῶν συγκοινωνίας σὴν Ἡπειρο.
— Βάσανα τῶν ταχυδρομείων καὶ τῶν ἐφημερίδων.

Ἀνεκδιήγητα εἶνε τὰ χάλια τῆς συγκοινωνίας τῆς Ἡπείρου.

Δύο δρόμοι ἐπάρχουν μόνον σ' ὅλην τὴν Ἡπειρον. Ὁ Πρεβέσης—Ἰωαννίνων καὶ Ἰωαννίνων—Ἀγίων Σαράντα. Μόνον αὐτοὶ οἱ δύο εἶνε βατοὶ ἀπὸ Ἀμαξείας, ἀπὸ κάρρα καὶ ἀπὸ αὐτοκίνητα. Ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἡπείρου συγκοινωνοῦν μὲ μονοπάτια, βατὰ μόνον ἀπὸ μουλάρια καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ἀμαξήτο δρόμοι διαρκῶς χελοῦν. Πότε πέρθουν γεφύρια, πότε μεγάλα μέρη τῶν δρόμων ὑποχωροῦν καὶ καταστρέφονται ἀπὸ τὰς βροχάς, καὶ πότε χαίμαρροι βγαίνουν ἀπὸ τὰς κοίτας τῶν καὶ καταστρέφουν τοὺς δρόμους.

Ἔτσι οἱ δρόμοι αὐτοὶ ἔχουν συγκοινωνίαν 2 ἢ 3 φορές τὴν ἐβδομάδα. Τὰς ὑπολοίπας ἡμέρας εἶνε κατεστραμμένοι!

Κ' ἐνῷ σὴν Πρεβέση τὰ ταχυδρομεία ἀπὸ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα φθάνουν τακτικώτατα, ἀπ' ἐκεῖ ἔως τὰ Ἰωαννίνων δὲν μποροῦν νὰ φθάσιν! Κ' ἐτοὶ πολλὰκις ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας σὴν Πρεβέση φθάνουν ταχυδρομεία κ' ἐφημερίδες τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἀπὸ Πρεβέσης δὲ εἰς Ἰωαννίνων κάνουν γιὰ νὰ φθάσουν 4 ἢ καὶ 5 ἡμέρες!

Καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ κάνουν τὰ χάλια τῶν δρόμων. Ὑπάρχουν ὁμοίως καὶ ἄλλα χάλια. Τὰ τῶν αὐτοκινήτων καὶ τῆς ἐπιτάξεως.

Τὰ αὐτοκίνητα τοῦ Κράτους ποὺ κάνουν τὰς συγκοινωνίας αὐτὰς διαρκῶς χελοῦν. Κάθε μέρα θὰ καταστραφῇ κ' ἓνα. Καὶ θὰ καθυστερήσῃ ἢ δὲν θὰ φθάσῃ διόλου...

Ὅταν δὲ δὲν φθάσιν τὰ αὐτοκίνητα ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ Ἀμαξείας καὶ μὲ κάρρα. Ἀλλὰ ἡ ἀντὶ νὰ γίνῃ σὲ μισή μέρα μὲ αὐτοκίνητον, γίνεται σὲ 2 μέρες μὲ Ἀμαξείας καὶ μὲ κάρρα.

Τώρα ὁμοίως μὲ τὴν ἐπιτάξιν οὐτε κάρρα οὐτε Ἀμαξεία μποροῦν εὐκολά.

Σὰν νὰ μὴ ἐφθάναν δὲ ὅλα αὐτὰ τῆς τελευταίας χελοῦν ἐπετάχθησαν καὶ τὰ αὐτοκίνητα. Ἦτον ἀνάγκη γιὰ ψυγῆ. Τὰ Ἰωαννίνων ἄρχισαν νὰ πεινοῦν γιὰ ψυγῆ. Κ' ἐτοὶ τὰ ταχυδρομείων καὶ αἱ ἐφημερίδες ἐθεορεῖθησαν δευτεροπῶν ἔζημα. Τ' αὐτοκίνητα ἐπὶ τρεῖς μέρες ἐκοιμῶσαν στὰ Ἰωαννίνων μόνον Ἀλεξάνδρα. Τὰ δὲ ταχυδρομεία ἐπερήμεσαν σὴν Πρεβέσην.

Ἔτσι ἄρχισαν πάλιν οἱ Ἰωαννινῶτες νὰ τρώω ἀποροὴ ψυγῆ, ἐνῷ οἱ δυστυχισμένοι ἐπιστάται ἐπερήμεσαν τὰ γράμματά τους καὶ τὶς ἐπιτάγες τους!...

Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τὰ χάλια αὐτὰ τῶν αὐτοκινήτων καὶ τῆς συγκοινωνίας ἐν γένει, ἐκτός τῆς καθυστέρησεως, παθαίνουν καὶ ἄλλες περιπέτειες τὰ ταχυδρομεία καὶ αἱ ἐφημερίδες. Περνοῦν μέσα ἀπὸ βροχάς, ξεφουρτώνονται σὴν μέση τοῦ δρόμου γιὰ νὰ ἐπιβραδύνουν τὸ αὐτοκίνητον σὲ ἄλλο αὐτοκίνητον ἢ σὲ κάρρα... Κ' ἐτοὶ πολλὰς φορές μᾶς ἐχρῶνται τὰ φύλλα σὲ κακὰ χάλια.

Μιὰ μέρα ὁ ἐδῶ πράκτωρ τῆς «Ἑλλάδος» ἦτο παραγμένος καὶ ἀνήσυχος.

Τι συνέβαινε; Ὁ κόσμος ἐζήτοῦσε ν' ἀγοράσῃ «Ἑλλάδα», ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔδινε.

— Μὴ δὲν ἦρε; Μὴ καθυστέρει;

— Ὁχι, ὄχι, ἔχετε ὑπομονήν;

— Μὰ τί γίνεται τέλος πάντων;

— Νά: Τὴν ἔχω σὲ φούρνῳ!

Οἱ ἀναγνώστες τῆς «Ἑλλάδος» ἐγέλασαν.

Ἄλλ' ὁ πράκτωρ τοὺς ἐξήγησε τὰ πάντα:

— Τὰ φύλλα τῆς «Ἑλλάδος» ἤλθαν σήμερον καταβρομένη, μούσκεμα. Τάδεσιν λοιπὸν σ' ἔνα φούρνῳ νὰ τὰ ἐσταλῶν ἀπάνω στὰ τὰ φύλλα σὲ φούρνῳ γιὰ νὰ στεγνώσουν.

— Ὅστε σήμερον θὰ διαβάσωμεν «Ἑλλάδα» νητὴ σὲ φούρνῳ!

—

— ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

— Ἀνθρῖνα σὴν Ἑλλάδα καὶ πρωτοφανῆς φθῆντα σὴν Ἀλβανία.

— Ἀτίστεντοι τιμαὶ!

Στὰ Ἰωαννίνων ἡ ζοὴ ἴσως γάνε φθνήγεται ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας. Μὰ εἶνε ἀκριβὴς προπάγτων στὰ εἰδη τῆς πρῶτης ἀνάγκης.

Ἀντιθέτως σὴν Ἀλβανίᾳ, ποὺ ἀπέχει ἐλάχιστα ἀπὸ ἐδῶ, ἡ φθῆντα εἶνε ἐκπληκτικὴ ἀλγηδὼν!

Στὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ Ἀλβανία, τὸ νουστῶτατο αὐτὸ καὶ ἄγριον κρατίδιον μᾶς ἔβαλε τὰ γυαλιά.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν!

Καὶ πρέπει αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ πάρομε μαθήματα ἀπὸ τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν.

Ἰδοὺ τί ἐγένεν ἐκεῖ: Ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις τοῦ Ἑσσά-πασσά, ἔνεκα τῆς διεθνούς κρίσεως τῶν τροφίμων καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἀλβανία δὲν παράγει πολλὰ προϊόντα, ἀπηγόρευσε αὐστηρῶς τὴν ἐξαγωγήν ὅλων τῶν εἰδῶν.

Ἔτσι τὰ εἶδη τῆς πρῶτης ἀνάγκης ἐφθασαν εἰς ἀπίστευτος εὐθνήας τιμὰς.

Μυδραλλιοβόλα εις τάξιν μάχης.

Ἡ Βα Με-
ραρχία ἀ-
παρτιζομέ-
νη ἀπὸ τὰ
1ον, 34ον
πεζικὰ συν-
τάγματα με-
τὰ τῶν ἀνα-
λόγων βοη-
θητικῶν ὀ-
πλῶν, ἐξε-
δραμε τὴν
παρελ. Δευ-
τέραν εἰς τὸ
Φαληρικόν
ἀλίπεδον ὅ-
που ἐξετέ-
λεσε κατα-
σκηνώσεις,
κατοπεύ-

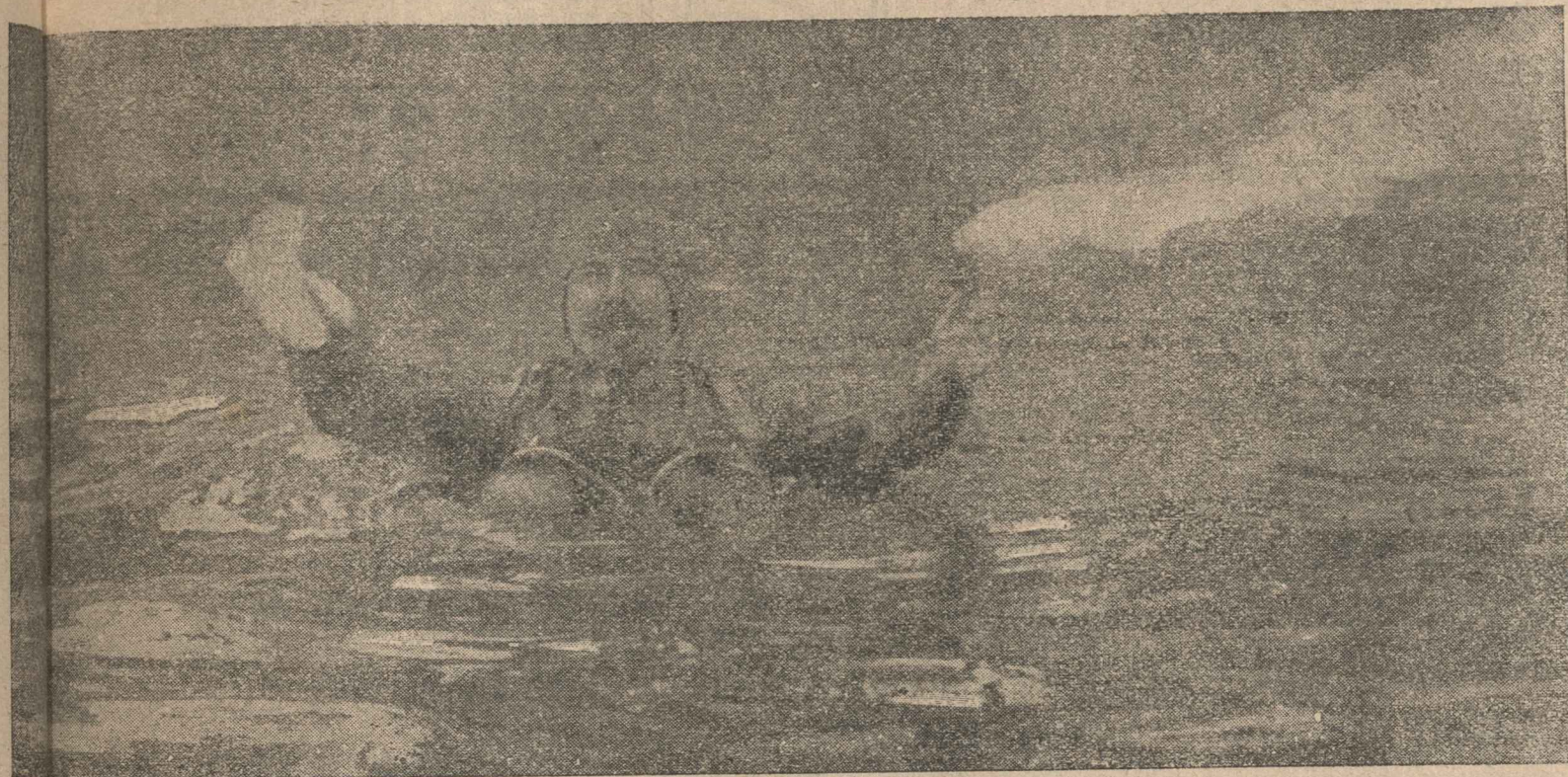

σεις καὶ ἐν
γένει ὅλας
τάξιν ἡσυχίας.
Μετὰ
τὴν ἄσκησιν
ἡ Μεραρ-
χία ἀνῆλθεν
ἐν τάξει πο-
ρείας πάλιν
διὰ τῆς λεω-
φόρου Συγ-
γροῦ εἰς Ἀ-
θήνας, ὅπου
ἔγινε ἡ συμ-
πλήρωσις
τῶν ἀσκή-
σεων διὰ τῆς
Βασιλικῆς
ἐπιθεωρή-
σεώς τῆς.

Ὁ διοικητὴς τοῦ 1ου Πεδικοῦ Συντάγματος ἐπιβλέπων τὴν κατασκήνωσιν τῶν ἀνδρῶν του.

Ἀξιωματικοὶ καὶ ὀπλίται κατὰ τὴν ἀνάπαυσιν.

Ὁ γράφος κ. Κυριάκος Σουλιώτης φέρων ἀνημμένον τὸν πυρσὸν ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΣ

Αἱ ἐρίδες ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ Ἑλ-
ληνος Σουλιώτου, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς πλήρη
τελειοποίησιν. Ὁ κ. Σουλιώτης ἐνώπιον πολυμελοῦς ἐπι-
τροπῆς ἔμασε τὸ σωσίδιόν του εἰς τὸ Λονδίνον, ἡ δοκιμὴ
δὲ ἐπέτυχεν. Κατὰ τὰς Ἀγγλικὰς συναδέλφους τὸ

νέον σωσίδιον ἐξασφαλίζει τελείως τὴν διατήρησιν τοῦ ναυαγοῦ ἐπὶ τῆς ἐ-
πιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ τῇ παρέχει τὰ μέσα νὰ τραφῇ ἐπὶ ἀρκετὰς
ἡμέρας ἀκόμη καὶ τὸ μέσον δι' οὗ θὰ ζητήσῃ βοήθειαν! Εἶνε προσηρμο-
σμένον ἐπὶ ἐνδυμασίας ἀπὸ λεπτὸν ἀδιάβροχον, φέρει δὲ ἐξάρτησιν τροφι-
μων, ὕδατος, καὶ ἑνα πυρσόν, καθὼς φαίνεται καὶ εἰς τὴν ἄνω εἰκόνα μας.

Ὁ ἐφευρέτης μὲ τὸν γλ. ἐπιτροπῆς ποῦ παρηκολούθησε τὰς δοκιμὰς

Ὁ ἐφευρέτης πίνων νερὸ ἐντὸς τοῦ σωσιβίου του.

Η ΠΡΟΤΙΜΗΣΙΣ

Πολεμικὸν διήγημα

Μία συνάντησις λίαν άπεικταία : Ένα καλὸ παρὶ καὶ οἱ δύο ὑποψήφιοι διὰ τὴν χεῖρα τῆς δεσποτῆδος συναντήθησαν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τῆς Μερικᾶ λεπτὰ τῆς ὥρας κατηνάλωσαν εἰς ἀμοιβαίαν τυπικὰ φιλοφρονησας, τοῦ ἑνὸς παρακαλοῦντος τὸν ἄλλον νὰ εἰσέλθῃ. Κατόπιν ἐπικολούθησεν ἀμοιβαίως διαταγῆς καὶ τέλος εἰσῆλθον καὶ οἱ δύο ταυτοχρόνως εἰς τὴν μικρὰν φουέαν, πού περιέκλειε καὶ διὰ τοὺς δύο, τὸ ὠραιότερον πουλάκι !

Ἡ Φανυστίνα εἶπε ἐκεῖ, μετὰ τὸ αἰώνιόν τῆς χαμόγελο, εἰς τὸ μικρὸ στοματάκι τῆς, μετὰ τὴν ποικιλίαν καὶ ἔξωτα μάτια τῆς, μετὰ τὴν δροσερὰ μαγνητικὰν τῆς αὐτῆς ἔκπληξιν τοὺς τὸν γυνὸν διὰ τοσοῦτον ὁμοειδέος, μετὰ τὸ κομψότατον φορεματάκι τῆς. Ἐκοκκίνησε μόλις εἶδε καὶ τοὺς δύο νὰ εἰσέλθουν. Οἱ γυνεὶς τῆς τὴν ὥραν ἐκείνην ἀπουσίαζον καὶ ἦτο ἐντελὴς μόνη.

— Δεσποτὶς Φανυστίνα, εἶπεν ὁ ἑνας· ἐρχόμεθα νὰ σὰς ἀποχαιρετήσωμεν· φεύγομεν διὰ τὸν πόλεμον !

— Φεύγετε ; ἀλήθεια ;
— Ἀδύρην μάλιστα.
— Καὶ ἴσως, δὲν θὰ ξαναϊδωθῶμεν πλέον ! ἀπαντᾷ ὁ ἑτερος.

Κάθηναναι οἱ καὶ ὁμιλοῦν διὰ τὸν τρομερὸν, τὸν φρικτὸν αὐτὸν πόλεμον, πού χωρίζει εἰς οὐκ ἴσμεν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς οἰκογενεῖς τῶν, τὰς ἐργασίας καὶ τὰς... φίλας τῶν ! Κατόπιν ὁμιλοῦν διὰ τὸν κόσμον πού θὰ καταστραφῇ, διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν τροφίμων καὶ τέλος διὰ τὸν... καιρὸν !

Ἐξάρτα, ὁ πρῶτος ἐκ τῶν δύο λέγει :
— Καθώσοις, Φανυστίνα, ποῖον τὸν δύο μας προτιμᾷς ;

Ἐκείνη βέβαια συγκινεῖται, καταβράζει τὰ μάτια τῆς, δὲν γνωρίζει τί ν' ἀποκριθῇ εἰς μίαν τόσο ἀπότομον ἐρώτησιν καὶ ἐν τούτοις τόσο ἀναγκαίαν !

— Μπορεῖς νὰ τὴς καθαρά, Φανυστίνα λέγει ὁ δεύτερος, χωρὶς φόβον. Ἡμεῖς θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν πατρίδα, εἰς τὸ ἴδιον σύνταγμα· θὰ μένωμεν πάλιν καλοὶ φίλοι, ὅποιον καὶ ἂν προτιμήσῃς. Δὲν εἶνε ἔτσι ;

— Βεβαίως τὰ λέγει ὁ πρῶτος.

— Αὐτὸ, ὑποθέτω, θὰ τὸ δοῦμε μετὰ τὸν πόλεμον ! λέγει ἡ μικρὰ καὶ ὀραία κόρη.

Σιωπὴ ἐπακολουθεῖ, ἐνθ' ὅτε πρόσωπα ὠχρεῖον πρὸ τῆς τύχης τῶν πραγμάτων, πρὸ τῶν φοβερώτερων τῶν πολέμων !

— Μήπως ξέρετε κανεὶς τί τὸν περιμένει ; λέγει ὁ ἑνας.

— Ὁ ἑνας μας θὰ φορεθῇ βέβαια.

— Ἰσως καὶ οἱ δύο μας !

Ἡ Φανυστίνα ὅμως διέκρινε τὴν ὁμίλειαν, καὶ ἐγεγρεῖτο προσέφερε καὶ εἰς τοὺς δύο ὠραιότατον ποτόν, καὶ τὰ ποτήρια συγκρούονται.

— Εἰς τὴν ὑγείαν σου, ὠραία Φανυστίνα !

— Εἰς τὴν ὑγείαν καὶ τὸν δύο σου, ἀπαντᾷ ἐκείνη.

— Εἰς ὑγείαν τῆς Πατρίδος ! λέγουν καὶ οἱ τρεῖς μαζί.

Ἐπὶ τούτοις ἡ στιγμή τῆς ἀναχωρήσεως ἐπλησιάζει, καὶ ἐγγειρόμενος ὁ ἑνας δίδει ἕνα θερμότατον φιλίωμα εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα τῆς Φανυστίνας, ἐνθ' ὅτε ἄλλος ἐμμεῖτο τὸν πρῶτον.

— Ἐάν δὲν θὰ μὰς ξαναδῆς, Φανυστίνα, θὰ γνωρίζῃς πλέον, διότι ἐμμεθα σκοτωμένοι ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς Πατρίδος !

Καὶ οἱ δύο τοὺς τώρα ἀναπαύονται πλάι-πλάι μέσα εἰς τὸ αὐτὸ χαράκιωμα.

— Ἐ! ἐρωτᾷ ὁ ἑνας ! σκέπτεται καθόλου τὴν Φανυστίνα ;

— Καὶ σὺ ;

— Ἐγὼ, βέβαια τὴν σκέπτομαι· ἀφοῦ σοὺ μιλῶ γι' αὐτήν !

— Ξέρεις ; ὑπάρχει ἕνας τρόπος νὰ κανονίσωμεν τὴν ὑπόθεσιν τῆς προτιμήσεως, χωρὶς νὰ φέρωμεν εἰς δύσκολον θέσιν τὴν ὠραίαν Φανυστίνα !

— Γιὰ μίαν λοιπόν.

— Νὰ συμφωνήσωμεν, ὅτι, ὁ πρῶτος πού θὰ πληρωθῇ ἀπὸ τοὺς δύο μας, νὰ νυμφευθῇ τὴν Φανυστίνα.

— Καλὰ. Μὰ, ἂν ἔξαφνα σὺ αὐτοτραυματισθῇς ;

— Ἐ, τότε, ἂς τὴν πάρῃ ὁποῖος σκοτωθῇ... πρῶτος !

— Ἀφῆσε τὰ ἀστεία τώρα !

Ὅποτε ὁ ἑνας, οὐτὸς ὁ ἄλλος, δὲν φαίνονται νὰ ἔχουν λόγους νὰ πιστεῖσιν ὅτι ἡ Φανυστίνα δὲν τοὺς προτιμᾷ ! Πράγματι, ἡ ὀραία ἐκείνη κόρη, μετὰ τοὺς δεκαοκτὼ Μαῖους τῆς, οὐδέποτε ἀπεγοιτεύετο τοὺς δύο ἐκείνους ἐραστας τῆς. Περιεποιεῖτο καὶ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον μετὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε προθυμίαν.

Αἱ ἡμέραι ὅμως τοῦ φοβεροῦ πολέμου παρερχομένη, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἐπὶ ἥρξετο, ὅπως τὸ ἐπερίμεναν οἱ, ταχέως.

Μίαν πρωΐαν, πού ἡ Φανυστίνα ἐκάθητο εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐκνεύοντες, τὴν ἐπλησίασε μία γυναῖκα κλαίονσα. Ἀμέσως ἡ Φανυστίνα ἀνέληψεν ὅτι ἦτο ἡ μητὴρ τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν δύο.

— Ὡ! πῶς εἰσθε, κυρία Ζερμπουίνη ; Μήπως ἐλάβατε κανὲς εἰδήσεις ἀπὸ τὸν ἰόν σας ;

Καὶ ἡ γυναῖκα μετὰ λυγμούς, ἀντὶ νὰ τῆς ἀπαντήσῃ, τῆς δίδει νὰ διαβρῇ ἕνα γράμμα, τὸ ὁποῖον ἔγραψε :

« Ἀγαπητὴ μου μητέρα !

Ἐπληρώθη εἰς τὴν μάχην τῆς Π. ἀπὸ θαλάσσης ὁρίδους πού μὲν ἐστάσεις τὸ δεξιὸν πόδι μετ' ἐπὶ τὸν πόλεμον καὶ μὲν ἐβλάσαν εἰς μίαν κλινὴν ἀριστερὰς δὲ. Ἡ ἐγγει-ρσις ἐπέτυχεν καὶ τώρα δὲν ἔχω πλέον πυρετόν. Ἀν' ὅλως ἔλα νὰ με δῆς, μητερούλά μου, ἔλα, νὰ σὲ φιλήσω, γιὰ νὰ γέινω γλυχωρότερα καλὰ. Δὲν ξέρεις, πόσον εἰμαι εὐχριστιμὸς πού ὑπερήφανα καὶ ἐγὼ τὴν πατρίδα μου, καὶ σὲ βεβαίως δι' αὐτήν ἀπὸ ἐπιθυμίαν νὰ ξαναπαύω πάλιν εἰς τὸν πόλεμον ! Εἰπέ εἰς τὴν Φανυστίαν διότι τὴν ἐνθυμούμαι πάντοτε. Ἀν καὶ τώρα, ὁ ἄλλος μνηστήρ τῆς, εἶνε γερός, μετὰ τὸν δύο πού καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐκλέξῃ αὐτὸν πλέον διὰ σύζυγόν τῆς !

Ὁ υἱὸς σου

Α. Ζερμπουίνης »

Καὶ θὰ μεταβῇτε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇτε ; ἠρώτησεν ἡ Φανυστίνα τὴν γυναικα :

— Βέβαια, κόρη μου, ἀπὸψε μάλιστα φεύγω.

— Θέλετε, νὰ σὰς συνοδεύσω καὶ ἐγὼ ;

— Μὰ, μετ' ἐρωτᾷτε ἀκόμη ;

— Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ κυρία.

Μία νοσοκόμος ὠδήγησε καὶ τὰς δύο εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου κατεκλίνετο ὁ τραυματίας.

Ἡ Φανυστίνα ἔμεινε ὀπίσω, καὶ παρέστη εἰς τοὺς τρυφεροὺς ἀγκαλισμούς μίας μητρός, ἀσπαζομένης μετ' ὀφθαλμοῦν τὸν υἱὸν τῆς, τὸν ὁποῖον ὁ θάνατος ἐλπιεῖται, διὰ τὸν ἀποδύσῃ ἐν ὑγείᾳ εἰς τὴν ἀγάπην τὴν μητρικὴν.

Ἐποχώρησε καὶ ἐκείνη κατόπιν, ἀκροποδῆται πρὸς τὴν κλινὴν. Τὰ χαρακτηριστικά τῆς ἐφαίνοντο λαμπρινότατα ἤδη, ἀπὸ τὸν θαυμασμόν τῆς πρὸς τὸν ἡρώϊκον τραυματίαν. Τὸ στήθος τῆς ἐπάλυνε, ἀπὸ παλμούς ἱερούς !

— Ἀγῶνι ! λέγει, ἀποθέτουσα ἕνα θερμὸν φιλίωμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πληγωμένου. Μὲ θέλετε ἀγαπᾶν διὰ σύζυγόν σας ;

Ἀφῆκε νὰ πέσουν τὰ θερμὰ ἐκείνα λόγια τῆς, εἰς τὸ σὺς τοῦ τραυματίου, καὶ ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀγωνιστά, διότι τώρα ἐγνωρίζε πλέον, ποῖον ἐπρεπε νὰ ἐκλέξῃ !

Ἀλλ' ὁ ἀγαπητὸς τραυματίας γυρίζει τὸ κεφάλι του, καὶ... κλαίει ! κλαίει ἀπὸ χαρὰν ! Τόσον ἡ προσφορὰ τῆς ὠραίας τοῦ φίλης, τὸ φιλίωμα ὀνειρῶν, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὁποῖον τώρα ἐπαρμυνοποιεῖτο !

Ἀντ. Ἀθηναῖος

ΣΟΝΕΤΤΑ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ

Ο (Η. Σ.) Ο

5

Nous, vieillards nés d'hier,
qui nous raféunira ?

(Alfred de Musset)

Σὰ καλὴν σου—δὴν ῥόδα ἀγκαλιασμένα—
πόθου γράμμι καμμιὰ δὲ λαχαρά.

Μένουν κλειστά, καὶ αὐτίφωρα καὶ ἔξω
στὸ κῆδος ὁρῶ, σὲ καὶ μὴν καλὰ.

Χίμαρες, πόθοι, ὀνειρᾶτα παρθένα,
ὅλα περνοῦν, χωρὶς καμμιὰ φορὰ.

Νὰ τὰ ζαρῶσιν μυστικὸν κόνερα
δὲν ἀγγίζει μ' αὐτὴν πτερά.

Ἀπ' τὰ κλειστά μυστικὴν κάρτερον
τριαντάφυλλα βαρύνοντα νὰ βροῦν.

Στὴ διαβάρτα δρόσο τῆς αὐγῆς.
Μὰ πῶς δροσιὰς φιλίματα ἐμπαροῦνε
νὰ διώξουν ἀπ' τὰ καλὰ, πού θορυνοῦν
τὴν πένθυμην σφραγίδα τῆς σιγῆς ;

6

Κ' ἡ πνοὴ τῆς χειμωνιάς γλυκαίνει ἡ κρύα.
(Παλαμῆς)

Μέσ' τοῦ χειμῶνα τὴν ἀγεμνίσαν
πὸν γῶμα ἀπλάνη φρικτὴ σκοτεινὴ.

Μιὸ ἀγένη κάποτε δεῖλα προβάλλει,
φέγγει στὴν πλάσιν, πού σιγὰ θορυεῖ.

Κι' ἀπ' τῆς ψυχῆς σου τὴν γυναικα πάλιν
κι' ἀπ' τῆς καρδίας σου, πού βαθεῖα ποιεῖ,

Μιὰ ἀγένη κάποτε-ποτε στὸ κορμάλιν
τῶν δύο χειλῶν σου λάμπει φωτεινὴ.

Καὶ βλέπω τὴν ψυχὴν τῆς διαφανένης
γεμάτην ἐλπίδας, δῖον πῦρρα ἐννοία.

Νὰ καθρεφτίζεσαι στὸ γέλιο αὐτό.
Γελά ἡ ματιά σου τότε ἡ μεταξένια
κι' ἐκεῖ στὰ καλὰ σου τὰ βελουδένια
τὴν πάνγυνήν καρδιά σου ἐγὼ κιντῶ.

Ἀθήνα

Ἀλκαῖος Ἀνθιδῆς

Ἡ πλατεῖα τοῦ Πόταμου εἶπε τόσον με-
γάλην, ὅστε πολλὴν κῶμος διὰ τὴν περῶν

παίρνει τὸν κάτωθεν τῆς διερχόμενον ὑπόγειον
σιδηρόδρομον.

ΕΠΙΓΡΑΦΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ

Τώρα μετὰ τὴν γενικὴν τῆς Ἑλλάδος ἐπιστρά-
τευσιν ἦτες ὡς βόμβα ἐπέσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
τῆς φίλης Βουλγαρίας, ἀνεμνήσθη ἑνὸς ἐπει-
σοδίου, τὸ ὁποῖον μοῦ διηγήθη φίλος μου
στρατιώτης, πληγωθεὶς εἰς τὸν κατά τῆς Βουλ-
γαρίας πόλεμον καὶ νοσηλευόμενος μετὰ τέ-
λους τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀθήναις στρα-
τιωτικὸν νοσοκομεῖον, χαρακτηριστικὸν τῆς
πλοσυρίας καὶ ἀτιμίας τῶν πρῶν μας συμμά-
χων. Ἡ διήγησις τοῦ ἦτο ἡ ἑξῆς περίπου :

« Ὁ ἀγὼν πρὸς κατάληψιν τῆς Στρωμνίτης
εἶχε λήξει περὶ τὸ ἑσπέρας. Τὰ πτώματα δὲν
ἔχον ἀκόμη ψυχρανθῇ καὶ πλήθος κοράκων
ἤρχοντο νὰ πλανῶνται ὑπεράνω τῶν νεκρῶν,
ἀναμνηστικὸς τῶν ἀσφαλείας κτανγῶν τῶν με-
τὰ τοὺς στεναγμούς τῶν θνητῶν.

Ἐγὼ πληγωθεὶς περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπὸ
θαλάσσης ὀρίδους εἰς τὸν δεξιὸν πόδα καὶ πολ-
λὰ ὑποφέρων, εὐρισκόμεν ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ ἐ-
κείνῃ θέσιν, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ βαδίσω καὶ
ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ θεάματος, τὸν
δακνύον τὸν συναδελφόν μου. Ὀλίγον
κατ' ὀλίγον ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν.
Τὸ σκοτὸς ἔγινε τόσο βαθύ, ὥστε δὴ ἦτο ἀ-
δύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὸ σῆμα καὶ τὰς κι-
νήσεις ζώοντος ὄντος, ὅπερ ἐξελέσθον, ἀγνοῶν
πόθεν, ὁλισθαίνε διὰ μέσου τῶν νεκρῶν ἦτο
προφανὲς Βουλγαρὸς στρατιώτης, διότι ἐφό-
ρει στρατιωτικὸν πηλίκιον ἢ ἐνδυμασία του
ὅμως ἦτο πενιχρότατη. Ἐάν κανεὶς τὸν ἐξέδω-
ε, θὰ ἐξεπληρώσει ἀποκαλύπτων, ὅτι ὑπὸ τὰ ῥά-
κι ἐκείνη ἐκρυπτοῦτο πλατεῖα ζώον, περιέχου-
σα χρυσὰ νομίσματα, τῶν ὁποίων τὸ βάρος τὸν
ἐκείνην δυσκίνητότερον ἔαν δὲ ἐξηκολούθει
τὴν εἰς τὴν ἐκείνην ἐντὸς τοῦ σάκκου του, θὰ ἀνε-
κάλυπτε χρυσὰ δακτυλίδια, ὀφθαλμοὺς καὶ ἄλ-
λα κοσμήματα, προϊόντα τῶν λοιποῦν αἰώνων του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἀγέμενον
ἡσυχίας τὴν ἐκβασὶν τῆς μάχης· ἀφοῦ ἐτελείω-
σεν ὁ ἀγὼν ἐξῆλθε τῆς κόνεττης τοῦ μετὰ με-
γάλης προσφύλλας, καὶ ἀκολουθῶν τὰς δια-
φόρους ἀτραπούς ἐφθάνει εἰς τὴν ἀμφοτέρων
πεδιάδα.

Τώρα ἐξετάζει τὸ ἀσπίδιον ἔργον του, χω-
ρὶς νὰ ταρασσεται οὐτε ἀπὸ τοὺς στεναγμούς
τῶν πληγωμένων, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀγониάν τῶν
θνητῶν. Δὲν ἠσθάνετο οὐκίον, οὔτε τρό-
μον ἐπιδρομῆς ψηλαφῆται, σφύρμενος διὰ τῶν
χειρῶν καὶ γονάτων του. Ὁ γυμνασμένος του
ὀφθαλμὸς εἶχεν ἐξοικειωθῇ πρὸς τὸ σκοτὸς
καὶ μετὰ μεγίστης ἐπιδεξιότητος ἠρῶντα τὰ
πτώματα, ἀπογυμνῶν αὐτὰ. Τίποτε δὲν τὸν ἀ-
πεχάριε· μόλις εὐρίσκει νὰ ἀντικειμένη, τὰ
ἔχων εἰς μέγα θύλακιον κρεμῶμενον ἐκ τῆς
ζώνης του, ὑπὸ τὰ ῥάκη του. Ἐσκολοῦντο
τὴν περιόδεσιν αὐτοῦ ἐφθασε καὶ πηλὸν μου.
Παρατηρεῖ τὸ δακτυλίδιον τοῦ παρακείμενον
μου νεκροῦ ἀξιοματικῶς προσπαθεῖ νὰ τὸ ἀ-
ποσπάσῃ, ἀλλὰ ἡ συνεσπασμένη χεὶρ τοῦ νε-
κροῦ κρατεῖ τοῦτο, ἐνθ' ὅτε ἀπαιτῶν βλέμματά
του φαίνονται προσκολλημένα ἐπὶ τοῦ ληροῦ.
Μὲ τρυφερὰν ἐκφράσιν, ὡς διὰ τὸν μεμψῶ-
σιν διὰ τὴν ἱεροσύνην του. Ὅπως ὅμως δὲν δι-
στάζει !

Διὰ τῆς μακαρίας του, ἀποκόπτει τὸν δά-
κτυλον καὶ τὸν ῥίπτει ἐντὸς τοῦ σάκκου του.
ὅπως ἀπαιρῶν ἀργότερα τὰ δακτυλίδια.

Ἐγὼ ἐξητηλημένος ἐκ τῆς σιγῆς τοῦ αἵμα-
τος ἀπὸ τὴν πλάνην μου ἤμην σφεδρὸν λιπό-
θυμος ἠσθάνομην τὰς χεῖρας τοῦ κακοῦργου
νὰ φάσιν τὸ στήθος μου· προφανὲς ἔξῃται
τὸ χαρτοφυλάκιόν μου. Παρατηρήσας ἔπειτα
μικρὸν ὄγκον ἐπὶ τοῦ στήθους μου, ἐκνευμῶ-
ν τὴν στολὴν μου ἐνόμισεν ὅτι ἤμην νεκρός.

Ἀλλὰ ἐγὼ παράνα ἔσπογονθῆς ἐκ τὸν κιν-
δύνου, ἀνοίγω τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀντιλαμ-
βάνομαι τὸν σκοπὸν τοῦ ἀλλοῦ ἐκείνου ἱερο-
σύλου, καὶ ὑπεροσπίζομαι τὸν ἑαυτὸν μου διὰ
τὸν δύο μου χεῖρας. Ὁ ἀγὼν ἦτο ἄριστος· εἰς
μάτην προσπαθῶ νὰ ἐγερθῶ. Τὸ κάταγμα τῆς
κνήμης μου μετὰ κῆρυκα νὰ ἐκβάλλω κρανγῶς ὁ-
δόντες καὶ ἐπαναπλάττω μουγγρίζων :

— Ἀτμε !..... ἄτμε !.....

Ὁ ἀντίπαλός μου περικομιμένος δι' ἀσυ-
νήθους ρόμης ταχέως παρέλκε τὰς δυνάμεις
μου.

Μοῦ σφίγγει τὸν λαμόν, μοῦ πιεῖται τὸ στή-
θος μετὰ τὸ γόνυ του, καὶ ὅταν πλέον μετ' ἐν-
τελὸς ἐξητηλημένος, μετ' ἀφῆκε διὰ νὰ ἐξακο-
λουθῇ τὸ ἀσπίδιον ἔργον του.

Ἐγὼ πλέον δὲν ἠγνόησα τίποτε, παρὰ ὅταν
μετεφάρην εἰς ἕν στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον.

Ὁ φίλος μου τραυματίας τελειώων τὴν
διήγησίν του ἀφῆκε νὰ ἐκφυγῇ ἀπὸ τοῦ στή-
θους τοῦ βαθῆς στεναγμοῦ, ὁ ὁποῖος πολλὰ ἐ-
σημαίνει. Πιστεύω ὅμως ὅτι θὰ ἦθελε νὰ εἴπῃ :

« Ἐννοια σὰς καὶ θὰ ξαναλογισθῶμεν ! »

Ἰωάννης

Α. Ἐκκλησιάρχης

ΕΥΖΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΕΡΒΙΚΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

119 (Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐρχοῦνται Γάλλοι καὶ Ἀγγλοὶ καὶ ἀπὸ τοὺν
ἄλλου λόγῳ νὰ μὰς ἀποχαιρετήσουν.

— Μποῦν ζουρ μουσιέ.

— Γκοὺτ μόρνινγ.

— Κομινὰν βου πόρτι βου ;

— Χάορ τὸ γιοῦ τού ;

— Κακὰ εἴμασι οὐδὲ καὶ σὰς φιλίαι στοῦν
σβέχουν. Ἰσὺς πούδς τάχινι τὰ κῆφια ;

— Φερ πῆν.

— Βέρι οὐέλ.

— Μόλτοι μὲνι βι οἰκουμένη !...

— Οὐδὲ πιδνὰ πιδνὰ μ' ἰὲν τέλει καὶ γὼ
καὶ λῆου λιποῦμασι ἱγναρδῶς π' σὰς ἀπου-
χοριζομασι. Ἀγάλια-ἀγάλια οὐδὲ τς χιρι-
τούρις νὰ μὴ μὴ πιάσουνι τὰ κλάμματα καὶ οὐ
θῆγουν.

Φεύγομεν οὐδὲ καὶ πᾶμι σὰ κατ' στ' Ἰλ-
λάδα νὰ πούμῃσομεν. Κι ἂν οὐδὲ καὶ στ' Ἰλ-
λάδα δὲ γῆν πόλιμους θὰ φεύγομεν γιὰ τ'
Σερβία. Θὰ πούμῃσομεν οὐδὲ μὴ τς Σέρβς.
Κι

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΟΨΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Χάρτης δεικνύων όλα τὰ μέτωπα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, εἰς τὸν ὅποιον φαίνονται αἱ θέσεις τὰς ὁποίας κατέχουν τὴν ὥρην τὰ Αὐστρογερμανικὰ στρατεύματα.